

BÖLÜM 6

MENTEŞE'DEKİ SİLİKMAĞARA-İN ADLARININ KELİME-ANLAMBİLİMLİK DEĞERLENDİRMESİ¹

Merve YORULMAZ KAHVE²

Giriş

Adbilimin en temel kollarından biri olan yeradbilim, hemen her yer adını anlam, yapı ve tür bakımından tasnif eder. “Silikyeradı” tabiri ise 1/100.000 gibi detaylı haritalarda dahi bulunmayan, yöre halkının hafızasında, ağızlarda varlığını sürdüren adlar için kullanılmaktadır (Şahin, 2011).

1921 yılında Vilayet Teşkilatı'nın kurulması sonucunda Menteşe Sancağı, Muğla adıyla bağımsız bir vilayet olmuştur (Akça, 2002). Ege Bölgesi'nin en önemli tarım ve turizm merkezlerinden biri olan Muğla, coğrafi bakımdan da engebeli yapısı dolayısıyla pek çok coğrafi oluşuma sahiptir. Coğrafyadaki bu çeşitlilik yeradlarında da kendini göstermiştir. Çünkü var olana ad verme geleneği, her engebenin, her yükseltinin adlandırmasını gerekli kılmıştır. Verilen bu adların bir kısmı haritalara taşınırken bir kısmı ise yalnızca yöre halkının hafızasında yaşamaya devam etmiştir.

Çalışmamızda Muğla ilinin merkez ilçesi Menteşe'deki 53 köy yerleşiminden derlenen 207 adet silikmağara-in adı değerlendirilmiştir.

Değerlendirme esnasında silikyeradlarının hem ağız biçimleri hem de ölçünlü dildeki yazımları gösterilmiştir.

Derlemenin yapıldığı köyün adı ise silikyeradından sonra parantez içinde kısaltma şeklinde verilmiştir.

Coğrafya Terimleri Sözlüğü'nde “in” ile “mağara” birbirinden büyüklük, derinlik, kullanım amacı bakımından farklı iki coğrafya terimi olarak açıklanmıştır (İzbirak, 1992). Yörede ise bu ayrım gözetilmeksizin mağara ve in kelimeleri birlikte kullanılmakla birlikte daha çok tercih edilen coğrafi adlandırma “in”dir.

Yöreden derlenen silikmağara-in adlarının kelime-anlambilimlik değerlendirmesi aşağıdaki başlıklar altında yapılmıştır:

¹ Bu çalışma; yazarın, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenen, Muğla Yeradları Üzerine Bir Dil İncelemesi -Menteşe'deki Silikyeradları-” başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

² Öğretim Görevlisi Doktor, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Türk Dili Bölüm Başkanlığı, merveeyorulmaz@hotmail.com, ORCID iD: 0000000168185759

Dil ve Edebiyat

T	t ve d ünsüzlerinin boğumlandıkları noktanın tam ortasında teşekkül eden t-d arası yarı ötümlüleşmiş ünsüz
û	Uzun u sesi
ú	u'dan ü'ye yarı incelmış ünlü
ũ	Uzun ü sesi
Z	s-z arasında yarı ötümlüleşmiş ünsüz
-	Ulama işareti
+	Kendisinden önceki anlamlı kökün "ad" olduğunu gösterir.
-	Kendisinden önceki anlamlı kökün "fil" olduğunu gösterir.
//	İçindeki ifadenin ağız biçimi olduğunu gösterir.
[]	İçindeki ifadenin ek ve kök ayrımını gösterir.

KAYNAKLAR

1. Akça, B. (2002). *Sosyal-siyasal ve ekonomik yönüyle muğla (1923-1960)*. Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.
2. **İzbırak, R. (1992)**. *Coğrafya terimleri sözlüğü*. 2. Baskı. İstanbul: MEB Yayınları.
3. Şahin, İ., (2011). Yer adı bilimi araştırmalarında mikrotoponiminin yeri, önemi ve araştırma yöntemi: Tırnak Köyü (İçel/Gülnar) örneği", *Turkish Studies*, Volume 6/1, 1807-1830.
4. Yorulmaz Kahve, M. (2018). *Muğla yeradları üzerine bir dil incelemesi -menteşe'deki silikyeradları-*, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı. Muğla.